

Redegørelse om børne- og ungestrategien

(Medlem af Naalakkersuisut for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling)

(Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse og Forskning)

(Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed)

Forelæggelsesnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling)

På vegne af Naalakkersuisut skal jeg hermed forelægge ”Redegørelse om børne- og ungestrategien”.

En hovedprioritet for Naalakkersuisut er at forbedre forholdene for vores børn og unge. Målet er, at alle børn får de bedste muligheder for at udvikle sig og for at få et godt voksenliv. Det nødvendiggør sammenhængende, bæredygtige og fremadrettede initiativer indenfor alle dele af børne- og ungeområdet.

I juni 2010 besluttede Naalakkersuisut derfor, at der tværdepartementalt skulle udarbejdes en helhedsorienteret børne- og ungestrategi, der skal tegne de overordnede målsætninger og udviklinger på børne- og ungeområdet i de næste 10-15 år.

Børne- og ungestrategien omfatter initiativer for alle børn, og har fokus på de indsatser, der vil kunne give det største løft i børn og unges levevilkår. Dette gælder særligt forebyggende indsatser for alle børn og unge samt initiativer målrettet de børn, unge og familier, der har et særligt behov for hjælp og støtte. Strategiens fokusområder er på de fleste områder sammenfaldende med de tiltag, som Skatte- og Velfærdskommissionen anbefaler på børne- og familieområdet.

Arbejdet med strategien har vist, at fokus på tidlig indsats er helt nødvendig. Indsatsen for at sikre vores børns udvikling starter allerede gennem at styrke den opsporende og forebyggende indsats under graviditeten ved jordemoder og senere i sundhedsplejen. Ligesom den særlige indsats må sættes ind, lige så snart et behov er erkendt. En effektiv tidlig indsats kræver ofte en sammenhængende og tværgående indsats for børn og deres familier. Det er derfor vigtigt, at kommunerne prioriterer den tidlige indsats både i sagsbehandlingen og ved at sikre de rette tilbud om støttemuligheder og familiebehandling. Sidstnævnte skal blandt andet ske ved at udvikle og kvalificere familiecentrenes indsatser.

Strategiens indsatser skal sikre alle børn lige muligheder for et godt skoleforløb uanset bosted og eventuelle særlige behov. Et godt og kompetencegivende førskole- og skoleforløb er et vigtigt fokusområde for Naalakkersuisut, ligesom folkeskolen er et fokusområde i Selvstyrets regionale udviklingsstrategi (RUS). Børns læring og udvikling skal prioriteres for at sikre det bedst mulige førskole- og skoleforløb for det enkelte barn eller ung.

Misbrugsbehandling kan være en forudsætning for at skabe en positiv udvikling for børn, unge og deres familier. Målet er, at ingen børn vokser op i en familie med misbrugsproblemer eller udvikler et misbrug. Misbrugsbehandling er således et fokusområde i strategien og ikke mindst indenfor den tidlige indsats.

At sikre uddannelse af fagfolk er et centralt tema i at forbedre indsætterne for børn og unge, ligesom et andet gennemgående tema i børne- og ungestrategien er behovet for mere og bedre viden om, hvad der virker i arbejdet med børn og unge. Det er vigtigt at prioritere denne indsats, da det er nødvendigt, at vi får mest ud af de begrænsede økonomiske og personalemæssige ressourcer, vi har til rådighed.

Børne- og ungestrategien skal ikke erstatte de eksisterende indsætter, men bygger videre på de mange gode udviklinger, der er blevet igangsat igennem de seneste år på børne- og ungeområdet. Det drejer sig blandt andet om strategien ”Tryk Barndom”, initiativer på førskoleområdet med Meeqerivitsialak (Den gode daginstitution), på uddannelsesområdet med Atuarfitsialak (Den gode skole) og uddannelsesplanen, styrkelse af forebyggelsesområdet i sundhedsvæsenet og under folkesundhedsprogrammet Inuuneritta samt de tværfaglige projekter, der er igangsat med henblik på at styrke den tidlige indsats overfor gravide familier med særlige behov.

Formålet med børne- og ungestrategien er at udstikke konkrete mål og pege på de nødvendige aktiviteter og tiltag, der skal til for at nå disse mål. Børne- og ungestrategien er således ment som et prioriteringsredskab. Strategiens indsætter skal udfoldes, videreudvikles og implementeres i et tæt samarbejde mellem Selvstyret, kommunerne, sundhedsvæsenet og andre aktører på børne- og ungeområdet. For at sikre et fælles ejerskab til strategien er centrale aktører blevet inddraget og hørt i forbindelse med udarbejdelsen af strategien.

Strategien er udviklet i fællesskab af Departementet for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling, Departementet for Sundhed og Departementet for Uddannelse og Forskning. Derudover har Formandens departement, Departementet for Finanser og KANUKOKA deltaget i styregruppen. Repræsentanter fra kommunerne og sundhedsvæsenet har deltaget i arbejdsgrupper, og vi har formelt som uformelt modtaget mange konstruktive og gode input fra relevante instanser og fagpersoner på børne- og ungeområdet.

Alle har bidraget og alle har udtrykt et ønske om et styrket samarbejde. Dette er glædeligt, da vi kun vil opnå den ønskede effekt af strategiens indsætter, hvis vi arbejder sammen om at skabe de bedste vilkår for alle børn og deres familier. Der skal derfor lyde en stor tak til alle, der har bidraget.

Implementering af strategien skal planlægges nøje. Strategien skal ses som en helhed, men alle strategiens indsætter kan ikke implementeres samtidigt. Nogle indsætter kræver et udviklingsarbejde eller en uddannelsesindsats, før de kan implementeres, mens andre kan implementeres hurtigt. Den konkrete udmøntning og implementering af en langsigtet strategi kræver derfor, at strategien på landsplan, regionalt og lokalt vedvarende har en høj politisk prioritet.

Den nødvendige investering i strategiens indsætter på børne-, unge- og familieområdet er en af de vigtigste fremadrettede samfundsmæssige investeringer, der kan gøres. Først og fremmest fordi vores børns udvikling og trivsel er nøglen til vækst og dermed et bæredygtigt samfund. Samtidig betaler en styrket forebyggende og tidlig indsats sig, idet den på sigt reducerer behovet for anbringelser af børn og unge uden for hjemmet samt andre foranstaltninger som følge af sundheds-, indlærings- og sociale problemer, der kunne være formindsket eller undgået ved en tidlig indsats.

Den fulde implementering af børne- og ungestrategien i 2012 koster ca. 65 mio. kr. Der er på FLL 2012 tilført børne- og ungestrategien 10 mio. kr. Derudover er strategien tilført midler til flere af indsætterne via udisponerede midler fra de 25 mio. kr., som Naalakkersuisut i 2009 afsatte til en særlig indsats på børneområdet i 2010, Tryk Barndom strategien 2010. En del af indsætterne i strategien kan endvidere finansieres ved omprioriteringer af de eksisterende

aktiviteter eller ved tilførsel af midler. Samtidig skal børne- og ungestrategiens indsatser prioriteres og medtænkes i selvstyrets øvrige strategier og planer, så som den regionale udviklingsstrategi (RUS), den nationale IKT-strategi og Uddannelsesplanen. Det er vigtigt, at strategierne supplerer hinanden og således bidrager til at virkeliggøre visionen om et økonomisk og socialt bæredygtigt samfund.

Naalakkersuisut har af de udisponerede midler fra de 25 mio. kr. og puljen på 10 mio. kr. reserveret 16,78 mio. kr. til fordeling blandt andet på baggrund af høringssvarene, behandlingen i Inatsisartut samt efterfølgende drøftelser og forhandling med kommunerne.

Det er Naalakkersuisuts holdning, at der på baggrund af blandt andet høringssvarene, særligt fra KANUKOKA og kommunerne samt på baggrund af Skatte- og velfærdskommissionens anbefalinger, bør ske en prioritering af den tidlige indsats. Det gælder særligt den tidlige aldersorienterede indsats for børn i alderen 0-6 år og deres familier, hvor Naalakkersuisut ønsker at styrke indsatsen med flere midler til misbrugsbehandling, jordemødre og sundhedsplejersker på sundhedsområdet. På socialområdet skal der prioriteres flere midler til familiebehandling og familiecentre samt midler til at styrke den tidlige indsats i socialforvaltningerne. Samtidig skal "Meeqerivitsialak" indenfor den eksisterende ramme i 2012 udvikles og styrkes for at sikre alle børns læring og udvikling i førskolealderen og med specielt fokus på bygdebørn.

Naalakkersuisut ønsker samtidig at prioritere den tidlige problemorienterede indsats, da der fortsat er behov for en ekstra indsats for at sikre børn og unge med særlige behov den nødvendige udredning og behandling. Der er i FFL 2012 afsat midler til behandling af følger efter seksuelle overgreb, herunder Børnehuset i Nuuk, og PPR/MISI er ved udlægningen til kommunerne tilført 7,9 mio. kr. Derudover ønsker Naalakkersuisut, at der af puljen på 16,78 mio. kr. skal afsættes midler til at sikre flere tilbud om psykiatrisk behandling og anden sundhedsbehandling for børn og unge. Det er Naalakkersuisuts mål, at den tidlige aldersorienterede indsats skal reducere behovet for at anbringe børn og unge, men det er fortsat nødvendigt, at vi gør en ekstra indsats for at skabe bedre forhold for anbragte børn og unge – både på plejefamilieområdet og på døgninstitutionsområdet.

En forudsætning for at løfte de fleste af indsatserne i børne- og ungestrategien er, at der sker en særlig indsats for at sikre de nødvendige hænder gennem opkvalificering af ufaglærte og faglærte samt en målrettet uddannelsesindsats. Strategiens indsatsområder skal indtænkes og prioriteres i Uddannelsesplanen. Ligesom der skal ses på de eksisterende indsatser og midler samt muligheden for koordinering i Selvstyret og kommunerne.

Børne- og ungestrategien er tværfaglig og skal implementeres på tværs af sektorer.

Med disse ord overlades redegørelsen til Inatsisartut med ønsket om en god og konstruktiv debat.